

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради Бердянського державного педагогічного університету
від 02.09.2021 р., протокол №01

«Методика викладання української літератури у ВШ
(назва освітнього компоненту)

**ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни**

підготовки _____ магістра
(назва ступеня вищої освіти)
спеціальності _____ 035 Філологія
(шифр і назва спеціальності)
предметної спеціальності 035.01 Українська мова і література

освітньо-професійної програми _____ (шифр і назва предметної спеціальності)
«Філологія»
(назва освітньо-професійної програми)

Бердянськ, 2021

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Богданова М.М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету 17.06.2021 р., протокол №10.

ВСТУП

В умовах суверенної держави дедалі актуальнішою стає реалізація Закону України про вищу освіту, де наголошується, що головна увага має бути зосереджена на підготовці нового покоління педагогічних працівників, підвищенні загальної культури професійної кваліфікації та соціального статусу педагога до рівня, що відповідає його ролі в суспільстві. Якісне зростання рівня розвитку професійних та актуальних здібностей освітянина в умовах поліетнічної держави може бути забезпечено за умови відповідної методичної освіти. Саме тому курс методики викладання української літератури у вищій школі в системі навчальних дисциплін педагогічного університету, зокрема магістрантів філологічного факультету, посідає одне з провідних місць у професійній підготовці майбутніх викладачів української мови і має забезпечити не тільки високий рівень професійних знань і вмінь, а й формувати особистість, здатну до самовдосконалення і самоосвіти.

Під час вивчення курсу магістранти знайомляться із законодавчими актами України про вищу освіту. Належна увага приділяється аналізу навчальних і робочих програм, підручників, психологічних основ і загальнодидактичних принципів вивчення літературознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах.

Найбільша увага приділяється таким питанням, як структура лекції української літератури, методики навчання української літератури у загальноосвітніх навчальних закладах, планування й методика проведення практичних занять з цих курсів у вищій школі, оцінювання студентської успішності.

Важливе значення має вирішення проблеми активізації самостійної роботи студентів над теоретичним і практичним матеріалом, аналізом сучасної наукової та навчально-методичної літератури зі згаданих вище дисциплін.

Предмет вивчення – методи, прийоми, види навчальної діяльності студентів-філологів, форми організації навчального процесу у вищій школі.

Міждисциплінарні зв'язки:

- вступ до літературознавства (художній образ як змістовна форма літератури і мистецтва);
- літературний твір як цілісна єдність (зміст і форма літературного твору, тема, ідея, проблема, їх взаємозв'язок);
- мова літературно-художнього твору;
- літературні роди і жанри);
- теорія літератури;
- наратологія;
- герменевтика;
- філософія;
- теорія психоаналізу;
- російська літературна критика;
- історія російської літератури;
- лінгвістика;
- мистецтвознавство (напрями і течії в образотворчому мистецтві);
- культурологія;
- риторика.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1.Мета навчальної дисципліни – забезпечення професійної підготовки майбутніх викладачів літературних дисциплін у вищій школі, створення умов для виконання ними своїх службових обов'язків на засадах демократизації й гуманізації української вищої школи, а також формування методичної компетентності студентів у взаємозв'язку із науково-дослідницькою, когнітивною, соціокультурною, аксіологічною, креативною складовими у вивчені специфіки викладання української літератури у вищій школі.

1.2.Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання російської літератури у вищій школі» є:

- знайомити магістрантів зі змістом освіти у вищих навчальних закладах, подати відомості про

- наукові основи створення навчальних планів, програм та методичних посібників;
- сформувати вміння майбутніх викладачів української літератури планувати навчально-виховний процес у вищих закладах освіти, створювати програмно-методичне забезпечення курсу «Українська література», «Методика викладання української літератури» у загальноосвітніх навчальних закладах;
  - сформувати вміння магістрантів організовувати та проводити лекційні і практичні заняття із зазначених вище дисциплін;
  - навчити майбутніх викладачів раціонально та науково обґрунтовано організовувати самостійну роботу студентів;
  - стимулювати науково-методичну творчість магістрантів, прагнення вдосконалювати свою педагогічну освіту, прищеплювати творче ставлення до викладацької праці;
  - сформувати вміння майбутніх викладачів філологічних дисциплін правильно контролювати та оцінювати знання студентів;
  - навчити раціонально добирати, а в разі необхідності підготувати наочність до занять відповідно їх пізнавальної мети;
  - навчити своєчасно та уміло застосовувати технічні засоби навчання і засоби мультимедіа для проведення занять;
  - ознайомити з кращим педагогічним досвідом викладачів вищих навчальних закладів України, вчити застосовувати найбільш ефективні прийоми і методи навчання, що застосовуються в системі викладання навчальних дисциплін.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентностей та продемонструвати такі результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики і літературознавства в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно. ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 9. Здатність до адаптації в новій ситуації. ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 11. Здатність проведення досліджень на	ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного вдосконалення. ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного та наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами. ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного та ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі. ПРН 4. Оцінювати та критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування. ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня. ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства. ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної

належному рівні. ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). СК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційних шляхів розвитку вітчизняного і світового письменства. СК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій. СК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань. СК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.	філологічної спеціалізації. ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації). ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних. ПРН 12. Дотримуватися правил академічної добродетелі. ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються. ПРН 14. Створювати, аналізувати та редактувати тексти різних стилів та жанрів. ПРН 15. Обираючи оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу. ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребують оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації чи суперечливих вимог. ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС / 90 години.

2.Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. .

Тема 1. Спеціалізація, зміст, планування та організація навчання у сучасній вищій школі. З історії спеціалізації вищої освіти. Курсова і предметна системи організації навчального процесу. Модульна та трансферна системи навчання у вузах.

Історія формування спеціалізації вищої освіти від Середньовіччя до сучасності. Курсова система навчання, її основні ознаки, дискусії. Відмінність навчання студентів денної, заочної, дистанційної форм навчання. Робота за індивідуальним планом. Головна заслуга курсової системи в забезпеченні певної однорідності академічної підготовки тим самим сприяння досягненню певних стандартів, визначених світових еквівалентів у набутій освіті.

Предметна система навчання. Позитивне й негативне у застосуванні предметної системи навчання. Пошуки різних форм самостійної роботи студентів, принципово нових підходів до визначення не лише змісту, а й усієї системи організації навчального процесу вузу.

Модульна система навчання. Модуль – самостійний розподіл курсу на частини, у межах яких вивчаються одне чи група споріднених фундаментальних понять, законів, явищ. Поширення модульного підходу до побудови й вивчення навчальних курсів у провідних вузах розвинутих країн; оцінка його як останнього слова сучасної методики вищої школи. Структура модуля. Наслідки запровадження модульної системи: зміна психології студента й викладача, активізація самостійної роботи, ініціативи студентів.

Тема 2. Навчальний план як основний документ у підготовці фахівців вищої кваліфікації (структурна, форма та зміст).

Навчальні плани та програми – державні документи, обов'язкові для виконання. Дискусії навколо оптимального співвідношення на різних спеціальностях між установленою кількістю обов'язкових аудиторних занять і відведеним для студентів часом на самостійну роботу (6 годин обов'язкових щоденних аудиторних занять і 4 години самостійної роботи). Проблема наукового обґрунтування змісту освіти у вищій школі як центральна.

Загальні принципи відбору та концентрації навчального матеріалу за кожною спеціальністю на основі наукового обґрунтування загальних принципів визначення змісту навчання, організації та його планування: принцип виховного навчання; принцип єдності теорії і практики; принцип оптимізації обсягу навчальної інформації; принцип системності освіти з урахуванням внутрішньопредметних та міжпредметних логічних зв'язків, забезпечення монолітності педагогічного процесу. Етапи формування нормативів навчально-методичної документації в сучасній вищій школі.

Навчальні та робочі плани. Можливість змінювати порядок вивчення програмового матеріалу, маневрувати ним у межах навчального року; змінювати число і співвідношення годин на різні форми навчальних занять, проведення певного скорочення навчального матеріалу за рахунок другорядного, ліквідація дублювання; використання спецкурсів, спецсемінарів та факультативних занять; впровадження додаткової інформації зі спеціальних дисциплін; заміна державних екзаменів написанням дипломних робіт.

Структура навчального плану: суспільні науки, психолого-педагогічні науки, спеціальні науки. Вимоги до навчального плану. Освітньо-професійна програма будь-якого рівня (бакалавр, магістр) навчальних предметів чи дисциплін за вибором, визначення обсягу навчальних годин для їх вивчення (лекційних, практичних, лабораторних), різних видів контролю.

Загальний обсяг годин. Нормативні навчальні дисципліни (75% обсягу годин визначеного освітньо-професійною програмою): цикл гуманітарних та соціально-економічних дисциплін; цикл фундаментальних дисциплін; цикл професійно-орієнтованих дисциплін. Обсяг навчальних дисциплін: різниця між загальним обсягом годин і обсягом годин нормативних навчальних дисциплін (цикл професійно-орієнтованих дисциплін за переліком освітньо-професійної програми; цикл дисциплін за вибором вищого навчального закладу; цикл дисциплін за вибором студента).

Тема 3. Навчальні практики. Обсяг годин на проведення навчальних практик визначається вимогами до навчального часу студента й може формуватися за рахунок щорічного резерву навчальних тижнів і годин, відведених для циклу дисциплін вищого навчального закладу.

Тема 4. Науково-методичні основи навчальних та робочих програм.

Роль навчальних програм у плануванні та організації навчальної роботи. Вміщення в навчальних програмах науково обґрунтованих пропозицій щодо змісту, структури та обсягу конкретної наукової дисципліни, зокрема історії української літератури. Закріплення в навчальних планах взаємозв'язку та наступності різних навчальних дисциплін, різних форм організаційно-навчального процесу. Подання та затвердження навчальних програм на різних рівнях: кафедри чи факультету (із затвердженням на раді факультету), міністерства. Автори навчальних програм – представницькі комісії провідних учених і кваліфікованих методистів.

Робочі програми як основний документ у щоденній роботі викладачів та студентів. Взаємозв'язок навчальної та робочої програм.

Складання у відповідності до навчальних програмам підручників і навчальних посібників, що визначають основний зміст навчального предмета. Використання, крім підручників, хрестоматій, словників, довідників та іншої літератури.

Тема 5. Використання наочних посібників та технічних засобів навчання, а також нових інформаційних та педагогічних технологій як засобів активізації пізнавальної діяльності студентів. Роль навчальних і методичних посібників з філологічних дисциплін у системі науково-теоретичної підготовки вчителів. Структура, форми та вимоги до них.

Вимоги до підручника вищої школи: мати високий науковий рівень, орієнтувати студентів на глибоке самостійне вивчення дисципліни, доступність мови, врахування міжпредметних зв'язків, досвіду викладання.

Змістовий модуль 2

Тема 6. Форми організації навчального процесу, їх ознаки. Неоднотайність думок дослідників з приводу класифікації форм навчання.

Форми навчального процесу: лекції, семінарські, практичні, лабораторні заняття, навчальні конференції, консультації, екскурсії, експедиції, навчальна виробнича (педагогічна) практика, курсові й дипломні роботи, самостійна робота студентів. Форми контролю, обліку й оцінки знань, умінь та навичок студентів: колоквіуми, заліки, екзамени (курсові й державні), захист курсових і дипломних робіт. Форми організації науково-дослідної роботи студентів: науково-дослідницькі гуртки, об'єднання, школи, студентське наукове товариство тощо.

Тема 7. Методика проведення лекційних занять з курсу "Історія української літератури".

Лекція як основна форма викладання теоретичного матеріалу у вищих закладах освіти. Завдання, структура та форми їх реалізації при викладанні курсу „Історія української літератури”. Вимоги до лекційних аудиторій, використання технічних засобів навчання та замкненої системи телебачення. Педагогічна майстерність викладача. Аналіз навчальної програми курсу.

Лекція як традиційна форма навчання у ВНЗ. Історія розвитку лекційної форми навчання. Основна дидактична мета лекції – забезпечення орієнтованої основи для подальшого засвоєння навчального матеріалу. Певні слабкі сторони: відносно менша активність студентів, ніж в інших видах навчальних занять, неможливість індивідуального підходу в умовах масової аудиторії, складності зворотного зв'язку тощо.

Основні функції сучасної лекції у ВНЗ: методологічна, виховна, інформаційна (освітня), розвиваюча, орієнтуюча й організуюча. Тісний зв'язок і взаємозумовленість функцій лекції. Характер матеріалу в лекції, його навчальна чи методична проблемність.

Види лекцій: тематичні, серед них особливо виділяються вступна й заключна (підсумкова), оглядові й консультативні, лекційні спецкурси.

Дидактичні принципи відбору і викладу матеріалу: науковість, доступність викладеного матеріалу, наступність, історичність, зв'язок теорії з практикою.

Визначення взаємозв'язку лекцій й підручника специфікою навчального предмета.

Тема 8. Методика проведення практичних та семінарських занять з курсу „Історія української літератури”.

Вимоги до змісту семінарських (практичних) занять. Методика проведення семінарських (практичних) занять. Особливості роботи з текстами художніх творів, специфіка їх аналізу у вищій школі. Виконання індивідуальних завдань до семінарських (практичних) робіт як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів.

Призначення практичного заняття: поглиблення і розширення одержаних на лекціях чи в результаті роботи за навчальними посібниками знань, а також оволодіння методикою роботи з науковим і навчальним матеріалом і окресленими найбільш типовими для даної дисципліни практичними навичками.

Сприяння практичних занять виробленню навичок у виконанні всіх робіт, відпрацюванні навичок роботи із довідковим апаратом бібліотеки, роботи з науковою і навчальною книгою. Систематичний характер практичних занять.

Особливості проведення практичних занять.

Історія розвитку та функціонування семінарських занять. Основні завдання: розширення загального наукового кругозору слухачів, щоб вони, „заглибившись у дослідження окремих питань – не забули про загальний зміст і значення їх”; ознайомлення студентів із найважливішими прийомами техніки наукового дослідження.

Семінар як одна з основних форм практичних занять, що проводяться під керівництвом викладача. Призначення семінару для поглиблення вивчення тієї чи іншої дисципліни і оволодіння її методологією. Своєрідність форми семінарських занять; гнучкість, можливість проведення їх з урахуванням специфічних особливостей дисципліни, характеру першоджерел, ступеню підготовленості студентів і т.д. Оволодіння у процесі семінарських занять науковим апаратом, навичками оформлення наукових робіт, педагогічною навчальною культурою – усним і письмовим викладом матеріалу, а також вмінням захисту висунутих наукових положень і висновків.

Змістовий модуль 3

Тема 9. Організація науково-дослідної роботи студентів.

Участь студентів у організованій і систематичній науково-дослідній праці як суттєва частина формування творчого обличчя майбутніх викладачів. Наукова творчість студентів як традиційний засіб розвитку майбутніх спеціалістів, які ще під час навчання у вузі повинні зробити внесок у розробку теоретичних і практичних проблем навчання та виховання школярів.

Завдання науково-дослідної праці студентів: розвиток нахилу до пошукової, дослідної діяльності, до творчого вирішення завдань, а також до формування вмінь і навичок застосування дослідних методів для розв'язання практичних питань. Набуття первісного досвіду дослідної праці з профілюючих дисциплін – початок серйозних наукових пошуків.

Зв'язок науково-дослідної праці студентів з навчальними завданнями учбового процесу. Основні види студентських науково-дослідних робіт: дослідження, пов'язані з виконанням навчальних завдань; робота студентських наукових гуртків, проблемних груп, об'єднань, де студенти оволодівають науковими методами пізнання, методами дослідження, пишуть наукові доповіді, роблять повідомлення про виконану роботу, беруть участь в обговоренні наукових питань.

Планування наукової студентської діяльності за курсами з поступовим ускладненням завдань та переходом до самостійного вирішення завдань наукової творчості.

Оформлення і написання робіт як результат виконаних студентами досліджень, у яких студент показує своє вміння обирати тему, складати методику дослідження, організовувати і проводити його, здійснювати якісний і кількісний аналіз, аргументувати свої висновки.

Форми подання студентських наукових робіт: наукова стаття в журналі, збірнику; науковий звіт; наукова доповідь, тези; методична розробка з навчальної, виховної роботи; бакалаврська та магістерська роботи; алгоритми вирішення конкретних виховних завдань.

Тема 10. Організація самостійної роботи студентів. Компонентне планування обсягу змісту і терміну самостійного опрацювання певних розділів з курсу. Регламентація контролю за рівнем опанування системою знань в процесі самостійної роботи. Особливості організації проведення самостійної роботи під контролем викладача.

Тема 11. Критерії оцінювання та контроль знань студентів. Контроль знань студентів, його значення та функції. Критерії оцінки знань. Види й методи обліку успішності. Процедура проведення екзаменів, заліків, колоквіумів, контрольних робіт. Рейтингова система оцінки знань студентів.

Контроль, облік та оцінка знань як найважливіший засіб керування навчальним процесом, а також якістю навчання та навчальною практикою студентів.

Основні функції контролю знань студентів: навчальна (освітня), розвиваюча, організуюча, повторювальна, узагальнююча, закріплююча, керівна й виховна.

Вимоги до контролю якості навчальної роботи студентів: плановість, систематичність, об'єктивність, економність, простота, уточнення. Названі вимоги як організаційна структура контролю й обліку засвоєння навчального матеріалу студентами вузу.

Дидактичні вимоги до контролю: систематичність; індивідуальність; диференціювання; цілеспрямованість; об'єктивність.

Система загальних критеріїв оцінки засвоєння навчального матеріалу.

Три види обліку знань, умінь і навичок: поточний (оперативний), тематичний (міжсесійний), підсумковий (екзаменаційний). Екзамен як логічна систематизація та узагальнення знань.

Тема 12. Методи та прийоми викладання української літератури у ВШ.

Вивчення біографії та стилю письменника в ВНЗ. Принципи вивчення біографії. Форми і методи. Основні шляхи розгляду стилю письменника. Велика роль літератури як вузівського предмета у вихованні учнів. Предмет методики – форми, методи й прийоми вивчення історико-літературного процесу, насамперед – аналіз художніх творів.

Тема 13. Етапи роботи над художнім твором. Проблемність на заняттях з літератури. Вивчення мови художніх творів. Основні етапи роботи над художнім твором. Підготовка студентів до сприймання художнього твору. Ознайомлення студентів із текстом. Аналіз художнього твору. Підсумкові заняття. Шляхи створення проблемних ситуацій на уроках літератури. Навчально-виховна значимість роботи над мовою худ.творів. Основні способи (роботи) дослідження мови художніх творів.

Тема 14. Методика аналізу художнього твору.

Принципи аналізу художнього твору. Історико-генетичний та історико-функціональний підхід до вивчення твору. Використання навчального та художнього кіно, спеціальних радіо- та телевізійних передач на заняттях та в позаурочний час. Наочність на заняттях літератури та її педагогічне значення. Методика та педагогічна доцільність використання творів живопису, альбомів, монтажів різних видів, мемуарної літератури, епістолярії тощо.

Тема 15. Використання наочності та ТЗН на заняттях з літератури як підвищення ефективності навчального процесу, посилення засвоєності навчального матеріалу. Основні види наочності і принципи їх використання. Застосування навчального телебачення, котре за допомогою сучасної телевізійної техніки та телевізійних внутрішніх мереж і необхідного методичного забезпечення

(відеороліки, кінофільми) набуло широкого використання у вищих закладах. Застосування телевізійної техніки у навчальних аудиторіях, обладнаних телевізорами, DVD-програвачами.

3. Рекомендована література **Базова**

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи /Л. В. Артемова. – К. : Кондор, 2008. – 272 с.
2. Зинченко В. Г. Литература и методы ее изучения. Системный и синергетический подход : учебное пособие. – М. : Флинта, 2011. – 278 с. [Электронный ресурс] / В. Г. Зинченко, В. Г. Зусман, З. И. Кирнозе. – Режим доступа: http://biblioclub.ru/index.php?page=book_view&book_id=103518
3. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник /В. В Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с.
4. Козлова Г. М. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник/ Г. М. Козлова. – Одеса : ОНЕУ, 2014. – 200 с.
5. Мацевко-Бекерська Л. Методика викладання світової літератури : [навчально-методичний посібник] / Л. Мацевко-Бекерська. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 320 с.
6. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : [навчальний посібник] / В. М. Нагаєв. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 387 с..
7. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання/ КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. –Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 116 с.
8. Токмань Г., Козубенко Л., Дига Н., Черниш Н. Практика в системі бакалаврської і магістерської освіти філолога: літературознавчий аспект : навчальний посібник / Ганна Токмань, Леонід Козубенко, Надія Дига, Наталія Черниш. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2018. – 304 с.
9. Шляхтун Н. Н. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін : навч. посіб./ Н. Н. Шляхтун. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 224 с

Допоміжна

1. Алексеева М. А. Методика преподавания литературы. Практикум : учеб. пособие для вузов / М. А. Алексеева. – М. : Издательство Юрайт, 2018. – 98 с. [Электронный ресурс] / М. А. Алексеева. – Режим доступа: <https://biblio-online.ru/book/metodika-prepodavaniya-literatury-praktikum>
2. Блинов В. И., Виненко В. Г., Сергеев И. С. Методика преподавания в высшей школе : учеб.-практич. пособие. – М. : Издательство Юрайт, 2014. – 315 с. [Электронный ресурс] / В. И. Блинов, В. Г. Виненко, И. С. Сергеев. – Режим доступа: http://static.ozone.ru/multimedia/book_file/1008836659.pdf
3. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : [навчальний посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти] / Я. Я. Болюбаш. – К. : ВВП «КОМПАС», 1997. – 64с.
4. Гринченко И. С. Современные средства оценивания результатов обучения : [учебно-методическое пособие] / И. С. Гринченко. – М. : УЦ Перспектива, 2008. – 132 с.
5. Кох М. Н. Методика преподавания в высшей школе: учебное пособие /. – Краснодар: Куб ГАУ, 2011. – 150 с. [Электронный ресурс] / М. Н. Кох, Т. Н. Пешкова. – Режим доступа: <https://studfiles.net/preview/2277282/>
6. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : [підручник] / Л. Ф. Мірошниченко. – К. : ВД «Слово», 2010. – 432 с.
7. Нісімчук А. С., Падалка О. С., Шпак О. Т. Сучасні педагогічні технології: Навчальний посібник. – Київ: В.Ц. "Просвіта"; Пошуково-видавниче агентство "Книга Пам'яті України", 2000. –368 с.
8. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : [навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл.] / В. Л. Ортинський. – К. : Центр учебової літератури, 2009. – 472 с.
9. Програма навчально-виховної педагогічної практики зі світової літератури для студентів-магістрів/ Укл. Мацевко-Бекерська Л. В. – Львів, 2013. – 24с.
10. Романичева Е. С. Введение в методику обучения литературе [Текст] : учебное пособие. – М. : [б. и.], 2012. – 205 с. [Электронный ресурс] / Е.С. Романичева, И. В. Сосновская. – Режим доступа: http://biblioclub.ru/index.php?page=book_view&book_id=115123

11. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах : [навчальний посібник для студентів-філологів] / А. Л. Ситченко. – К. : Ленвіт, 2011. – 291 с.
12. Сліпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З. І. Сліпкань. – К. : НПУ, 2000. – 210 с.
13. Современная методика преподавания литературы: стратегии развития. ХХIV Голубковские чтения: Материалы международной научно-практической конференции, 24–25 марта 2016 г. / Отв. ред. В. Ф. Чертов. – М.: Изд-во «Экон-Информ», 2017. – 152 с. [Электронный ресурс] – Режим доступа: file:///D:/Downloads/Golubkovskie_chteniya_2017.pdf
14. Соловей М. І., Спіцин Є. С., Кудіна В. В. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя в кредитно-модульній системі організації навчання / М. І. Соловей, Є. С. Спіцин, В. В. Кудіна. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 94–104.
15. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: [підручник] / Г. Л. Токмань. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – 280 с.

4. Методи навчання:

Лекція. Практичне заняття. Бесіда. Дослідницький метод. Метод виявлення реакції читача. Художня інтерпретація. Самостійна робота: домашні завдання.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

6. Система оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (добре)
65-77			C (добре)
58-64	задовільно		D (задовільно)
50-57			E (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни